משניות מבוארות מסכת טהרות פרק ז

נחלקו אלא בבא האחד לשאל עליו ועל חברו, דברי יהודה מדמי ליה לבזה אחר בזה, וריבי יוסי מדמי ליה לבת אחת. **ז** מי שישב ברשות הרבים ובא אחד ודרס על בגדיו, והישיבן שפא בה הוא, אז שרקץ ונגע ברקו, על רקו שורפים את התרומה, שעל הרקים תנן בפרק ד משנה ה, שישורפו עליהם התרומה, ואפילו בגדיו הולכין אחר הרוב, פה רוב אנשי העיר זבים ובטלו שורפין את התרומה. היה ישן ברשות הרבים ובא אחד ודרס על בגדיו, כיון שישן המיר מקום שנמא הרבה בני אדם דרסו על בגדיו ואחד מהם זב, דברי רבי מאיר. וחכמים מטהרין, כיון דהוי ספק טמאה ברשות הרבים, שמא לא דרס כלל. נגע באחד בלילה ברשות הרבים, ואין יודע אם זה מת מת, ובשחר עמד ומצאו מת, רבי מאיר מטהר, אף דיש חזקה דהשתא שמעבאו בעיר כי טהור, דיש כאן ב' חזקות לטהר, חזקה שמקדם הרי היה חי, וגם חזקת טהרה של הנוגע. וחכמים מטמאים, שכל הטמאות כשעת מציאתן, ואם יראהו אחר מיד בעברה, אף על פי שמעבאו מת בשחרית, מודים חכמים לרבי מאיר שהוא טהור. **ח** שוטה אחת המצמצת בעיר או כנענית אחת המצמצת בעיר, והוא הדין כנעני, דזקורו חכמים שיהיו קבים לכל דברים, **או טותית**, דגם הם דינם ככנעניים, כל הרקים שבעיר טמאין, מפני שדרכם להלך בכל העיר. מי שדרקה אשה בו ונגע או שישבה עמו בספינה, קטנה דמטמאה מדרס, אף על פי שאין בגדיה נוגעים, כדתנן בפרק ג דזבים משנה א, אם מכיתו שהוא אוכל בתרומה, כלי שהוריו, דאם היתה נדה או זבה לא היתה דורסת על בגדיו, ולא היתה נכנסת עמו בספינה, ואם לאו שאלתה, שמא היא נדה או זבה. **ט** עד אחד אומר נטמא, והוא אומר לא נטמאתי, הרי הוא טהור. אפילו ברשות היחיד (תפא"י), ואם שנים אומרים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי, רבי מאיר מטמא, שאם הביאוהו לידי קרבן הרי הוא מקריב כשמעדיפים עליו שהוא חיב מיתה, לא יביאוהו לידי קרבן פל שביאכל קדש אל כשיסבור למקדש. וחכמים אומרים הוא נאמן על ידי עצמו, ומפקרשינן דבוריה שפה שאומר לא נטמאתי, קנינו לא עמדתי בטמאתי אלא בטבלתי, ולא נאמן אלא על ידי עצמו. עד אחד אומר נטמא ושנים אומרים לא נטמא, והוא שותק (הרא"ש) בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים, טהור. ואם שנים אומרים נטמא, ועד אחד אומר לא נטמא, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים, כיון דשתיק. אבל אם אומר לא נטמאתי, לדבנן דלעיל טהור, דתמרצינן בדוריה. עד אחד אומר נטמא ועד אחד אומר לא נטמא, וכן אשה אומרת נטמא, ואשה אומרת לא נטמא, ברשות הרבים טהור, דחשיבא כשאר ספק בעלמא.

פרק ו הרי אמרנו לעיל ספק טמאה ברשות הרבים טהור, ברשות היחיד טמא ספק ספק. **א** מקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבים, כגון בקעה, ובימות הגשמים היי רשות היחיד וביומות החמה רשות הרבים, (אם) וחזר ונעשה רשות היחיד, אם טלד הספק כשהוא רשות היחיד, ספקו טמא, ואם טלד הספק כשהוא רשות הרבים, ספקו טהור. כשהוא רשות הרבים, היינו שנתעלף ברשות היחיד ואין יודע מפני מה נטמא אם מת, והוציאוהו לרשות הרבים והחזיריהו לרשות היחיד, ושם ראו שמת, כשהוא רשות היחיד ספקו טמא ומטמאינן מספק כל אדם וכלים שהיו עמו אפילו בראשונה, כשהוא ברשות הרבים ספקו טהור. רבי שמעון אומר רשות הרבים מפקפק, כיון דחשבינן ליה כחי בשעה שהיה ברשות הרבים ומטהרינן לכלים ואדם שהיו עמו ברשות הרבים, איך נחשבינן כמת כשהיה ברשות היחיד ובראשונה קדם כשהוצאיהו לרשות הרבים, ולכן אין אתה יכול לטמא אדם וכלים שהיו עמו לראשונה. **ב** ארבעה ספקות רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין, כיצד. א) המטמא ומהבהה עובר, בשעה שהיה מוצא עומד תחת האילן והבהוה עובר דרך שם, ספק נגע ספק לא נגע, או ספק האהיל ספק לא האהיל, ב) הבהוה עומד והטמא עובר, ג) המטמאה ברשות היחיד ומטהרה ברשות הרבים, אם ד) טהרה ברשות היחיד וטמאה ברשות הרבים, ספק נגע ספק לא נגע, כגון חנות הפתוחה לרשות הרבים ספק נכנס ספק יצא נכנס, או ספק האהיל ספק לא האהיל, ספק הסיט או לא הסיט, רבי יהושע מטמא, דסבר ספק שרשות היחיד ורשות הרבים משתפין בו, טמא, דבתר רשות היחיד אזלינן. וחכמים מטהרין, דסברי בתר רשות הרבים אזלינן. **ג** אילן שהוא עומד ברשות היחיד והטמאה בתוכו, עלה לראשו ספק לא נגע, אילן, ספק נגע ספק לא נגע, ספקו טמא, דלגבי טמאה חשוב היחיל ברשות היחיד, והאיל ואין אדם רגיל בלהלך עליו. הכניס ידו לחור שיש בו טמאה, החור חשוב רשות היחיד, ואף על פי שהאדם עומד ברשות הרבים, כיון שהכניס הקל בקשיאכל ברשות היחיד דמי. ספק נגע ספק לא נגע, ספקו טמא, ואף על פי שהאילן וחור לא הוו רשות היחיד אצל שבת, הוי רשות היחיד אצל טמאה. חנות שהוא טמא שנמצא שם דבר טמא שמטמא באהל, ופתוחה לרשות הרבים ספק נכנס ספק לא נכנס, ספקו טהור, דהוי כל הנמצת בטמאה המנמצת ברשות הרבים. וכן ספק נגע ספק לא נגע שבמגמא בחנות דבר המטמא רק במגע, ספקו טהור. אבל אם היו שני חניות, אחד טמא ואחד טהור והוא נכנס לאחד מהם בודאי, רק ספק לטמא נכנס ספק לטהור נכנס, ספקו טמא, דהוי ספק טמאה ברשות היחיד, דהלא בודאי נכנס, וצריך עיון דלעיל פרש הרע"ב דקל החנות הוי בטמאה המנמצת ברשות הרבים, עיין תוי"ט ותפא"י.

ד כל שאתה יכול לרבות ספקות ספקות ספקות ברשות היחיד טמא, כיון דמטמאינן בחד ספקא דילפינן מסוטה, מה לי חד ספקא מה לי כמה ספקות. אבל ברשות הרבים טהור אפילו בחד ספקא, כיצד הוי ספק ספקא נכנס למובי ואי הטמאה בחבר ספק נכנס בחבר ספק לא נכנס. טמאה בבית ספק נכנס ספק לא נכנס, ואפילו נכנס ספק ספק היתה שם טמאה ספק לא היתה שם, ואפילו היתה שם ספק שיש בה בטמאה ספק לא שיש בה כשעור, ספק שאין בה כשעור, ואפילו שיש בה ספק שעור ספק טמאה בדעה ספק ספק הוה ספק לא היתה שם ספק לא היתה שם, ספק פרוש ספק היתה טמאה ספק היתה טהורה, ואפילו טמאה ספק שיש בה ספק לא שיש בה, בכל אלו ברשות היחיד ספקו טמא. רבי אליעזר אומר ספק ביאה טהור דומיא דטמא בעינן דודאי בודאי כתרה, אלא הספק נגע ספק לא נגע, ולא יתירנו אם נטמאה אם לא נכנסתי, ורחמנא קריה טמאה, דכתיב (במדבר ה, ז) ונודתה והיא נטמאה, אבל ספק ביאה, טהור. ספק מגע טמאה, טמא, דזה הוי דומיא דסוטה. **ה** נכנס לבקעה מקום שדות של אנשים הרבה, בימות הגשמים דחשדות חרושות וזרועות, ויש להן יון ראשון היחיד מפני שבני אדם נוהרין מלהלך על גבי הזרעים, שלא יפסידו, ומטמא בשדה פלונית, ואמר הלכתי למקום הלן, פרוש ודאי נכנסתי לבקעה ואיני יודע אם נכנסתי לאותה השדה ואם לא נכנסתי לבקעה הלן, אם נכנסתי לאותה השדה ואם לא נכנסתי לבקעה הלן, ואם לא נכנסתי לבקעה הלן, הרי זה טהור. ספק מגע ספק טמאה, ספק לא נגע בו, בכל אלו ברשות היחיד ספקו טמא. רבי אליעזר אומר ספק ביאה טהור דומיא דטמא בעינן דודאי בודאי כתרה, אלא הספק נגע ספק לא נגע, ולא יתירנו אם נטמאה אם לא נכנסתי, ורחמנא קריה טמאה, דכתיב (במדבר ה, ז) ונודתה והיא נטמאה, אבל ספק ביאה, טהור. ספק מגע טמאה, טמא, דזה הוי דומיא דסוטה. **ה** נכנס לבקעה מקום שדות של אנשים הרבה, בימות הגשמים דחשדות חרושות וזרועות, ויש להן יון ראשון היחיד מפני שבני אדם נוהרין מלהלך על גבי הזרעים, שלא יפסידו, ומטמא בשדה פלונית, ואמר הלכתי למקום הלן, פרוש ודאי נכנסתי לבקעה הלן, ואיני יודע אם נכנסתי לאותה השדה שהטמאה נמצאת שם ואם לא נכנסתי, רבי אליעזר מטהר, דהוי ליה ספק ביאה, כלעיל במשנה ד, דאין כל השדה חשובה כשדה אחת, לפי שהשדות חלוקים בפצרים שלהם. וחכמים מטמאין, דסברי גם ספק ביאה טמא. ועיין בא"ר הגר"א דבר הרמוכה דמבוי ובקעה. ו) ספק רשות היחיד ספק פרוש ספק נטמא ברשות היחיד טמא, **עד שיאמר לא נגעתי**, לא צריך שיאמר ברי שלא נגעתי, אלא אפילו ספק דאבא למתלי שלא נגע, הרי הוא טהור, **ספק רשות הרבים, טהור, עד שיאמר נגעתי, איזו היא רשות הרבים, שבילי בית גלגול**, מיום עגל עולה ויורד (והוא שם מקום בארץ ישראל, רש"י ירמיהו כב), ואין רוב עם יכולין לבאותו שבילין. **וכן כיוצא בהן**, והוא **רשות היחיד לשבת**, פרוש לענין שבת המקום הזה נקרא כרמלית, וקרי ליה תנא רשות היחיד מפני שאינו רשות הרבים, **אבר אלעזר לא הזכרו שבילי בית גלגול אלא שהם רשות היחיד לכך ולכך**, פרוש בין לשבת ובין לטמאה. השבילים המפולשים לבורות. שהם מובילים לבורות הבנים, ולשיחים ולמערות ולגתות, פרוש למקום שהרובים הנעבנים, **רשות היחיד לשבת** הינו כרמלית, **ורשות הרבים לטמאה**, פי שהם מוליכין למקום שהוא רשות היחיד, דהבורות וכו' רשות היחיד הן. **ז) הבקעה בימות החמה רשות היחיד** כרמלית **לשבת, ורשות הרבים לטמאה**, דבימות החמה שכיחי שם אנשים שבאים לקצר ולדוש והבהמאה ולחרש הקרקע לשונה הבאה. **ובימות הגשמים רשות היחיד לכך ולכך**, הן לשבת והן לטמאה, כיון שהיא זרועה אין אדם נכנס בתוכה. ואלו הן ימות החמה משתעקר התבואה מתוכה, ואלו הן ימות הגשמים משתדר רבינה שניה, הינו גשמים שניים. **ח) בסילקי**, חדר גדול לאכיסף אנשים והיא הנקראת פלקיא גדולה, **רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. רבי יהודה אומר** אם עומד הוא בפתח הזה **ורואה את הנכנסין ואת היוצאין בפתח הלז**, הרי זה **רשות היחיד, דאם הוא רואה** הנכנסים והיוצאים, חשוב רשות היחיד **לכך ולכך** לשבת ולטמאה, **ואם לאו** שאינו רואה הנכנסים בפתח השני, הרי הוא **רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. ט) הפרן** הוא דומה לכסלילקי יש לו שני פתחים מכונים זה כנגד זה, הרי הוא **רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה, וכן הבדרין** שמסאו מחוכל לפרן, חשיבי נמי רשות הרבים, כיון שרבים משתמשים באותן בדרין. **רבי מאיר אומר הבדרין רשות היחיד לכך ולכך, שבאמצע פרן בלבד עשוי לרבים ולא הבדרין. י) האסטונית**, מקום צר רוחב בגובה ד' או ה' שפחים שהסוחרים יושבים שם לפני חמיתיהן, **רשות היחיד לשבת**, הינו כרכרמלית, **ורשות הרבים לטמאה, חצר שהרבים נכנסים בזו ויוצאים בזו**, הינו שיצאים בחרוך שלנגבזו, **רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה.**

פרק ז הפרקים דלהלן מדברים מדיני חבר ועם הארץ. חבר נקרא זה שנזהר בדיני טמאות וטהרות. **א) הקדר** דרך יותר מאה הדרך, **וכן** הוא חבר, **שהניח את קדרותיו** בצדדי רשות הרבים, **וירד לשותה** מים מן הנאר, ישמעם בצדדי רשות הרבים אבנים או יתדות כדי להרחיק את הטבעלות מן הכתלים שלא יזיחו הכתלים, ומתוך שהיתדות דוחקות את שדות הרבים, וזה הניח את קדרותיו שם ירדך יותר את הדרך, והעוברים מתחכים בהם, ובגדיהם עוברים בין פני אוירן ובנכנסים בפיהם, ובגדי עם הארץ טמאים הם, **לכן הפנימיות טהורות והחיצונות טמאות.** (שבגדי עם הארץ מטמאין את החיצונות). **אמר רבי יוסי מפה דברים אמורים** בזו, שאי אפשר להסיסן, **הכל טהור. המוסר מפתחו לעם היחיד הבית טהור, שלא מסר לו אלא שמירת המפתח,** והעם הארץ לא סמכה דעתיה להכנס שמא יהיה נתפס עליו בגזבה. **ב) המניח** עם הארץ **יחן בתוך ביתו** עד, **ומצאו** עד, **או** ישן **ומצאו** ישן, **הבית טהור,** דמתיהרא העם הארץ לגע כל מה שבבית שמא יזמהר בעל הבית לבוא עליו פתאום (תפא"י). אבל הניחו ישן **ומצאו** עד, **הבית** טמא, הינו כל מה שבבית, דחישינן שמא בשלהקיר משמעו בבלים שבבית, **דברי רבי**

ד) כל שאתה יכול לרבות ספקות ספקות ספקות ברשות היחיד טמא, כיון דמטמאינן בחד ספקא דילפינן מסוטה, מה לי חד ספקא מה לי כמה ספקות. אבל **ברשות הרבים טהור** אפילו בחד ספקא, **כיצד** הוי ספק ספקא נכנס למובי ואי הטמאה בחבר ספק נכנס בחבר ספק לא נכנס. **טמאה בבית ספק נכנס ספק לא נכנס, ואפילו נכנס ספק ספק היתה שם טמאה ספק לא היתה שם, ואפילו היתה שם ספק שיש בה בטמאה כשעור, ספק שאין בה כשעור, ואפילו שיש בה ספק שעור ספק טמאה בדעה ספק ספק היתה שם ספק לא היתה שם, ספק פרוש ספק היתה טמאה ספק היתה טהורה, ואפילו טמאה ספק שיש בה ספק לא שיש בה, ספק נגע ספק לא נגע בו, בכל אלו ברשות היחיד ספקו טמא. רבי אליעזר אומר ספק ביאה טהור, דומיא דטמא בעינן דודאי בודאי כתרה, אלא הספק נגע ספק לא נגע, ולא יתירנו אם נטמאה אם לא נכנסתי, ורחמנא קריה טמאה, דכתיב (במדבר ה, ז) ונודתה והיא נטמאה, אבל ספק ביאה, טהור. ספק מגע טמאה, טמא, דזה הוי דומיא דסוטה. **ה) נכנס לבקעה** מקום שדות של אנשים הרבה, **בימות הגשמים** דחשדות חרושות וזרועות, ויש להן יון ראשון היחיד מפני שבני אדם נוהרין מלהלך על גבי הזרעים, שלא יפסידו, **ומטמא בשדה פלונית, ואמר הלכתי למקום הלן**, פרוש ודאי נכנסתי לבקעה הלן, **ואיני יודע אם נכנסתי לאותו השדה שהטמאה נמצאת שם ואם לא נכנסתי, רבי אליעזר מטהר,** דהוי ליה ספק ביאה, כלעיל במשנה ד, דאין כל השדה חשובה כשדה אחת, לפי שהשדות חלוקים בפצרים שלהם. **וחכמים מטמאין,** דסברי גם ספק ביאה טמא. ועיין בא"ר הגר"א דבר הרמוכה דמבוי ובקעה. **ו) ספק רשות היחיד** פרוש ספק נטמא ברשות היחיד **טמא, עד שיאמר לא נגעתי**, לא צריך שיאמר ברי שלא נגעתי, אלא אפילו ספק דאבא למתלי שלא נגע, הרי הוא טהור, **ספק רשות הרבים, טהור, עד שיאמר נגעתי, איזו היא רשות הרבים, שבילי בית גלגול**, מיום עגל עולה ויורד (והוא שם מקום בארץ ישראל, רש"י ירמיהו כב), ואין רוב עם יכולין לבאותו שבילין. **וכן כיוצא בהן**, והוא **רשות היחיד לשבת**, פרוש לענין שבת המקום הזה נקרא כרמלית, וקרי ליה תנא רשות היחיד מפני שאינו רשות הרבים, **אבר אלעזר לא הזכרו שבילי בית גלגול אלא שהם רשות היחיד לכך ולכך**, פרוש בין לשבת ובין לטמאה. השבילים המפולשים לבורות. שהם מובילים לבורות הבנים, ולשיחים ולמערות ולגתות, פרוש למקום שהרובים הנעבנים, **רשות היחיד לשבת** הינו כרמלית, **ורשות הרבים לטמאה**, דאף על פי שהם מוליכין למקום שהוא רשות היחיד, דהבורות וכו' רשות היחיד הן. **ז) הבקעה בימות החמה רשות היחיד** כרמלית **לשבת, ורשות הרבים לטמאה**, דבימות החמה שכיחי שם אנשים שבאים לקצר ולדוש והבהמאה ולחרש